

Una mala persona, per fortuna

Matias Vallès

Des que els psicòlegs dominen la terra, la majoria de males persones es passen la vida explicant-nos que no els hi quedava altre remei, i que tot és culpa de les tortures a què foren sotmeses pels seus pares. Paulatinament, dediquen més temps a la justificació que a la maldat i, com que la perversitat es dissol en la indulgència, acaben convertits en uns bonassos insuportables. El seu abstencionisme empobreix la qualitat de vida a la terra, perquè un planeta sotmès a les forces del Bé i de la dissimulació està condemnat a la degeneració. Un prejudici burgès molt estès ha decretat que no som suficientment bons, quan és el contrari el que ocorre. Verbigràcia, l'únic tret atractiu de Bill Clinton són les seves topades sexuals amb Lewinsky, que pareixen extrems d'aquella obra mestra cinematogràfica titulada *Porky's*.

Billy Wilder és un geni, perquè no va deixar mai de banda la maldat, mai no va demanar-ne perdó. A una obra que es dilata al llarg de mig segle, va comprendre que l'humor consisteix a no fer-se il·lusions ni concessions. No volia produir un formigueig, sinó punyir les conviccions dels seus contemporanis fins a la medul·la. En els seus millors moments, els Coen i els Farrelly inclouen en els seus sarcasmes una disculpa genèrica, "només ho feim per fer-vos riure". D'aquí precisament que la seva comicitat desemboqui sovint en allò grotesc. En canvi, el malvat austríac es limitava a murmurar, "només ho faig, perquè vosaltres sou així".

Quan la comercialitat encara era un crim, Wilder va ser acusat de sacrificar els valors estètics a l'aplaudiment massiu. És difícil explicar com es conciliaria aquesta voluntat verbenera amb la sedent *Días sin buella*, una de les escasses ocasions en

què l'espectador participa en tots els sentits de la síndrome d'abstinència del protagonista. El cineasta perseguia l'audiència per torturar-la, per confirmar-li els seus pitjors presagis, no volia distreure-la, "perquè no sé filmar persecucions de cotxes". I a diferència d'esperits més covards -o subtils, per utilitzar la versió asèptica - no es refugia en simbolismes. De persones així, se sol afirmar, amb certa displicència, que mai no foren cruels amb ningú que no ho meresqués. En el cas de Wilder, mai no va trobar ningú que no meresqués una crueltat i, per això, va utilitzar Jack Lemmon com a víctima dels seus encrueliments. Gràcies a la seva maldat insubornable, aquest home sense pietat que val per dotze, ens brindà magnífiques lliçons d'antropologia, en un idioma que mai no dominà. L'home va ser la seva passió absoluta, però no tenia necessitat ni interès per estimar-lo. Fins i tot amb això li hem de donar la raó. ■

Días sin buella

